

Til: Styret

Unntatt offentlighet

Fra: Utvalg for forskning og etikk

Styresak: S-71/13

Møtedato: 21. november 2013

Sak knyttet til ph.d.-student

Bakgrunn

Veterinær Leon Cantas forsvarte den 6. juni 2013 sin ph.d.-avhandling *Development of antimicrobial drug resistance – impact of the bacterial infection treatment* ved Norges veterinærhøgskole (NVH). Bedømmelseskomiteen konkluderte med at prøveforelesning og disputas var tilfredsstillende gjennomført.

Avhandlingen består av en sammenskriving og seks vitenskapelige arbeider. Fire av arbeidene (artikkel I-IV) er publisert, artikkel V er submittert og artikkel VI foreligger i manuskripts form. Leon Cantas er førsteforfatter på alle artiklene. Hovedveileder for ph.d.-arbeidet har vært professor Henning Sørum ved NVH.

Torsdag 13. juni ble rektor varslet pr. telefon fra instituttleder om at en kollega hadde funnet uregelmessigheter i framstillingen av data i en figur og en tabell i artikkel fem; *A clinical treatment modeling of diarrhea in piglets for minimum drug resistance development in intestinal microbiota*. Saken ble umiddelbart fulgt opp overfor veileder og ph.d.-kandidat av instituttleder, og rektor innkalte til møte i Utvalg for forskning og etikk. Et skriftlig varsel ble oversendt fra varsler til rektor 20. juni, som grunnlag for møtet i Utvalg for forskning og etikk 21. juni.

I korthet adresserer varslingen helt konkret framstillingen av resultater framkommet ved analyser av blodprøver av spegris analysert ved Sentrallaboratoriet ved NVH. Dataene i artikkelen er ikke i samsvar med rådataene slik de foreligger fra Sentrallaboratoriet. Varsler skriver at «det er påfallende at CRP resultatene i artikkel fem er blitt bearbeidet til det ugjenkjennelige når rådataene helt tydelig viser at det ikke er biologisk relevante forskjeller mellom gruppene. Det kan virke som om resultatene er tilpasset for å passe inn i en viktig hypotese i arbeidet.»

Granskning

Utvalg for forskning og etikk ba i sitt møte 21. juni om at NVH nedsetter et granskningsutvalg på to eksterne fagpersoner. De to fagpersonene som ble oppnevnt var professor emeritus Bernt Jones, Sveriges Lantbruksvitenskapelige Universitet, og professor Aage Tverdal, Divisjon for epidemiologi, Folkehelseinstituttet.

De to ble bedt om å granske arbeidet uavhengig av hverandre, men med følgende mandat:

- Granskningsutvalget bes vurdere om det i artikkel fem er sannsynlig at det foreligger bevisst manipulering av data i et forsøk på tilpasse resultater til en hypotese, eller om det er sannsynlig at de feil som foreligger har sin årsak i unøyaktigheter fra ph.d.-kandidatens side.
- NVH ber granskningsutvalget lese hele avhandlingen for å danne seg et bilde av helheten i arbeidet.

NVH har underveis i granskningen bidratt med å stille alle laboratoriejournaler og rådata tilgjengelig for utvalget. Det har også vært mye kontakt mellom Aage Tverdal og veileder Henning Sørum. Leon Cantas reiste i sommer hjem til Nord-Kypros for å avtjene sin militærtjeneste, og har ikke vært tilgjengelig for utvalget. Henning Sørum har hatt kontakt med Cantas via mobilnett og videreformidlet spørsmål og svar mellom Tverdal og Cantas.

UFEs tilråding

UFE behandlet saken i møte 14. november 2013. Utgangspunkt for møtet var granskingsrapportene fra Tverdal og Jones, inkludert vedlegg til Tverdals rapport samt medforfatterens og Cantas tilbakemelding på rapportutkastet.

Tverdal skriver i siste setning i sin vurdering av artikkel V: *Da jeg ikke har vurdert expression of transfer genes finner jeg ikke grunnlag for å hevde manipulasjon for å understøtte en hypotese, men det har foregått omfattende endringer i datamaterialet og uforståelige «imputeringer» som det er berettiget å betegne som fusk.* Jones skriver til slutt i sin vurdering: *Sammanfatningsvis finner jeg intet stöd i rådata från Sentrallaboratoriet, för CRP i blodserum, för de resultat som redovisas i Figure 11 i arbete V och som ligger till grund för diskussion och slutsatser i detta arbete.*

UFE har i møte 14. november vurdert de to sakkyndiges rapporter. Det legges til grunn Forskningsetikklovens paragraf 5, 2. ledd hvor det heter ”Med vitenskapelig uredelighet menes forfalskning, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd med god vitenskapelig praksis som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning”. Forarbeidene til loven presiserer at definisjonen ikke omfatter “faglig uenighet eller mindre alvorlige brudd på god vitenskapelig praksis”. I vurderingen la UFE vekt på (i tråd med hva som har vært gjort i andre saker) at det skal være klar sannsynlighetsovervekt for at uredelighet kan vurderes som *alvorlige brudd* (på paragraf 5).

På bakgrunn av de fremlagte rapporter er UFE av den oppfatning at det er godt dokumentert at det ikke er samsvar mellom de rådata som ligger til grunn for artikkel V og de resultatene som faktisk er publisert i artikkelen. Til tross for omfattende kontakt med Leon Cantas (via mobilnett) har kandidaten ikke vært i stand til å forklare dette misforholdet. UFE har kommet til at det er stor sannsynlighetsovervekt for at det foreligger vitenskapelig uredelighet og dette framstår som ”grov uaktsomhet ... i rapportering av forskning”. Artikkel V må grundig omarbeides på en slik måte at de faktiske rådata legges til grunn presentasjon og rapportering av resultatene.

Tverdal er i sin rapport sterkt kritisk til bruk av statistiske metoder og analyser i de øvrige arbeidene i avhandlingen, dels også til forsøksoppsettene. UFE understreker at disse arbeidene ikke er gransket på tilsvarende måte som artikkel V. Kommentarene i Tverdals rapport gir til

uttrykk at deler av forskningsarbeidet er dårlig planlagt og analysert, og rapporten gir grunnlag for å sammenfatte disse forhold som “*faglig uenighet eller mindre alvorlige brudd på god vitenskapelig praksis*” og faller således utenfor det som oppfattes som uredelighet (i hht. Forskningsetikkloven). Det understrekes at det ikke foreligger varsel om uredelighet knyttet til disse arbeidene og de har derfor ikke vært gjenstand for så grundig vurdering som artikkel V.

Dersom styret vurderer det som aktuelt å trekke tilbake tildeling av graden ph.d. fra Leon Cantas, mener UFE at det bør foretas en full gransking av hele doktorgradsarbeidet før man trekker en slik konklusjon.

Forslag til vedtak:

Formuleres i styremøte.

Vedlegg:

1. Granskningsrapport fra Aage Tverdal med fire vedlegg (a-d)
2. Medforfatterens kommentarer til Tverdals rapportutkast
3. Granskningsrapport fra Bernt Jones